

תהילה באומן כפרט הגדניע לבנות, שיוני זכויות

קולנוע

ישראל

המדריכה הצליחה

תהילה באומן לא חלמה להיות כוכב קולנוע. בת ה-18 התגישה כמו (כמעט) כל בנות גילה, צורפה לגדניע, נשלחה לאחר מחנות ההתערות בהם, מנסה הגדניע להטביע את חותמו על בני המעבדות.

באחד הימים הפיעה במקום חולית צילום של הגדניע, ביקשה להסריט סרט דוקומנטי טרי. הבמאי השקיף סביבו. חיפש מדריכה נאה שיוכל להבליטה על הבד. מבטו חלף על פניה של תהילה — אחר חזר אליה. כשהחלה עבודת ההסרטה, מצא כשרונה הקולנועי של המדריכה חן בעיני המסריטים. הם החליטו לסטוט מדרכם. אף שהחלו כבר בהסרטה סרט שהיה דוקומנטרי גרידא, ניג שו עתה להרכיב עליו עלילה בעלת שני כוכבים — תהילה, המדריכה, וסעדיה, חימני בין מעברה.

ציונות מול ציונות. תוצאת הנסיון היא סרט אנושי על מיבצע ההתערות. אם גם נימתו התעמולתית המוגזמת מפריעה קצת לצופה להתרשם מן הציונות האמיתית המתבטאת בסרט — קלילתו של הנער ב"תנאים החדשים, בריחוקו של כשמינסים לכפות עליו משטר של שהזכויות עם הבנות, הצלחתה הסופית של תהילה לרכוש את לבו — ואת נפשו.

הסרט, אחד מארבעת הסרטים הדוקומנטי טריים של חולית הצילום, הוצג החודש בפני קהל מזומנים. הוא הוכיח מחדש שישנו ב"ארץ חומר אנושי גלמי טוב למישחק ריאליסטי — ושכדאי למעט בתעמולה שקופה.

סרטים

הזיווג המוצלח הוא סרט אמריקאי אודות זוג לא מוצלח ביותר, ואפילו לא יוצלח. כדי שהסרט לא יהיה עצוב מדי, האשה היא גיודי הולדיי, ובכדי שלא יהיה עליו מדי, ילדה הפעוט טובע באגם, בערך באמ"צ (של הסרט).

באופטימיות אמריקאית אופינית מוכיחים, המחברים כי גיורשים (הזוג מבקש גט ב"תחילת הסרט, ניחא בסופו, הם מיתררים, למרות העובדה שבארצות הברית מתגרשים יותר מאשר בכל ארץ אחרת בעולם.

כל זה מאד משעשע את הקהל, פרט, אולי, את אלה שיש להם בבית נשים הדומות לגיודי הולדיי, בסרט.

כמעט השקר הוא סרט אמריקאי מפתיע אחר. הפעם האשה (ג'ון קרפורד) פ"חזת סימפאטית, מנסה זמן מה בהצלחה (כדי שלסרט יהיה תוכן) להשתלט על בעלה, אך לא לאורך ימים (כדי שלסרט יהיה סוף). הסרט המבוסס על מחזה מלפני כעשרים שנה מאת ג'ורג' קלי עושה רושם כזה.

מבצע ציצרו הוא סרט אודות מבצע ציצרו, עובדה מפתיעה פחות מעובדות ה"מבצע עצמו, אחד המאורעות המזוהים ב"תר במלחמת העולם השנייה. ציצרו היה ה"כינוי שנתנו הגרמנים לשמשו האישי של ה"ציר הבריטי באנקרה, ששמש להם מקור לא אכזב של תעודות בריטיות חשובות וס"ר

של היחסים האנגליים-מצריים, שדהרה לק"ראת שיא. כעוד יומימיים, הבטיחו להם הפרשנים המוסמכים ביותר, יתלקחו הקרבות באזור תעלת הסואץ, הבריטים כבר החישו למצרים תגבורת מקפריסין וממלטה, יחידות נוספות, על כל צידן, עמדו להפליג לאזור המריבה מבריטניה עצמה.

בצד המצרי, גברה נימת ההסתה ההיסט"רית בנאומי המנהיגים ובשידורי הרדיו, הוכ"רו על רישום כללי של מתנדבים למלחמת הקודש, יחידות הקומנדו באזור התעלה קיב"לו הוראות מפורטות ממטה ההפיכה בקהיר. העתונים, אשר משך שבועות רבים היו מל"אים מאמרים, צילומים וציורים שהסיתו למל"חמה, הביעו עתה את "תביעת העם" לשי"ת רור מידי של המולדת. הכל עשה את הרושם כי נבואות הפרשנים השחורות ביותר תת"קיימנה בקרוב.

אך במקום הידיעות על גל הטיור הר"א שון, באו מאמרים ארוכים שניתחו את סיבות השקט היחסי שהשתרר בחזית המצרית. שני הצדדים, נאמר, הסכימו לשביתת-נשק של חודש ימים, עד אשר ישוב שר החוץ האמ"ריקאי להשיגנטון.

מתי יישמע הגונג? אם ההפיגה מנעה שפיכת דמים רצינית, הרי שלא הביאה כל שינוי בורה הפוליטית. העתונות המצרית תיארה את המצב כשלב ביניים. הזרמנות אחרונה לגיוס כל האמצעים לקראת המאבק החייב לבוא.

„זהו שקט שלפני הסערה“, הכריז חבר מועצת ההפיכה אנתו סאדאט. „וכמו לפני כל סערה, עלינו להתכונן לקראתה, לחזק את ביתנו, להיות דרוכים למלחמה.“

חסן אל-חודיבי, מנהיג האחים המוסלמים, הבטיח לגיב"ה לעמל לרשות המאבק את כל חברי הארגון, המאורגנים ביחידות לוחמות מאומנות. „אחריהם עומדים כל מיליוני ה"מאמינים המוסלמים ברחבי העולם“, הודיע בבטחון.

מכער למסך החול

מיסטר דאלס חוקר ולומד

אך הספיק פוסטר דאלס להשיב להצדעת קצין הלגיון בשער מגדלבאום, ניתך עליו זרם אדיר של תלונות ותביעות. סכרי הע"ר בים, שהאורח הנכבד לא יכול היה לפותחם בשיחותיו עם גיב"ה לפני שלושה ימים, נפר"צו לרחחה.

הפניה הראשונה באה בבית הקונסוליה הא"מריקאית בעיר העתיקה של ירושלים, במ"סבה שנערכה לנכבדים המקומיים. אחר"אל-עיראקי, פלסטינאי ידוע, חבר בית הגב"חרים הירוני, היה הוורב העיקרי: אמריקה עשתה שיגאות רבות במרחב. היא אשר עזרה את היהודים, היא המממנת אותם כיום, היא האשמה במצב הפליטים הערביים. אמ"נס דברים אלה אירעו תחת שלטון המפלגה הדימוקראטית, אולם הם נוקפו לחובת אר"צות הברית ועל המשטר הרפובליקאי לתקן את המצב העגום.

מוכירו של דאלס רשם את הדברים לעיון בשעת סיכום המסע. דאלס עצמו מצא לנחז"להעיר כי חכוכי המפלגות של ארצות-הב"רית הם עניין פנימי של האמריקאים, לא נוסח ליוכחים עם מדינאים זרים. הערבים הבינו את הרמז: דעותיהם על טומן יחסו למדינת ישראל לא הנוכרו עת בפני שר החוץ משך כל סיוור.

האנגלים קילקרו. לעומת האדיבות הסרבנית של המצרים והתכליתיות התמצ"ית של הישראלים (ראה במדינה), זכה דאלס לשלל עשיר של תוכרים, תלונות, בקשות והבטחות בשאר מדינות ערב. הוא שמע על ענייני הפליטים הערביים, תוכניות פיתוח והשקאה, ענינים צבאיים ותרבותיים, נשק, מסחר, נפט. אולם בנושא העיקרי שהביא אותו למרחב — ברית הגנה מרחבית — לא יכול היה כמעט לבעת.

עמדתה הקשת של בריטניה במשא ומתן עם מצרים (ראה להלן) שמטה את הקרקע

עבד אל נאסר בראש הצועדים, אל התעלה (אל-מופאוור, קהיר) לגברים, הבטחת דמים

אל-ג'נא, מלת הקסם המצרית, שפירושה הפיגוי, שוב הפכה תביעתם הראשונה של הפגנות הרחוב. בשנת 1945 הכריזו הסטודנ"טים כי לא ישונו למדינה, בלי אל-ג'נא. לפני שנתיים תבעו רבבות מפגינים את הסו"דאן ואל-ג'נא. השנה מוכנים המצרים גם לשלם את המחיר המלא של אל-ג'נא. רק בדם ובאש נשיג את עצמאותנו. הבטיח מוחמד גיב"ה בהופעה בפני סטודנטים. „נמות בשביל המולדת!“ היתה תשובת המאוינים.

האנגלים לעומת זאת, לא הרבו בדיבורים. חייליהם באזור התעלה התהלכו ממוש"ם בכל שעות היום, הקימו מחסומים, בונקרים וביצורים, התחפרו בנקודות הגנה. אם ית"חילו המצרים בפעולות טרור בקנה מידה רציני, תהינה ידי האנגלים מלאות עבודה להגן על רשת המחנות הפזורים, שלא הוקמו כעמדות הגנה.

שני הצדדים דומים למתאגרפים בזירה. משך שנים התאמנו והתכוננו לקראת המיב"חן הגדול. כעשיו מחכים הם רק שישמע הגונג כדי להלום איש ברעהו.

השאלה שוב אינה אם יישמע הגונג — אלא: מתי יישמע.

מתחת לרגליו של האמריקאי. במצב של ערב מלחמה עם האנגלים, לא היתה מצרים מו"כנה לדון בכל ברית צבאית עם המערב. ללא השתתפות מצרית, לא היה שום ערך לשיחות על ברית הגנה.

גם עמדתן של שאר ארצות ערב — וב"ראשן הלבנון, סעודיה ועיראק — בענין זה, השתנה בשבועות האחרונים. הן לא גילו עתה שום נכונות יתרה לדון בארגון הגנה שיוקם על אף העדרה של מצרים ממנו.

פוסטר דאלס, שבא למרחב בתקוות רבות, ובכונה ליצור עובדות ממשיות ביותר, נאלץ להסתפק בהכרזה שחורה ונישנה: „לא באתי אלא כדי לחקור וללמוד.“ אכן לא היתה זאת הודעה דיפלומטית חמקנית, אלא עובדה קרה. כי גם אילו רצה שר החוץ של ארצות-הברית לא היה יכול לעשות משהו ממשי בסיוור הגוכחי.

האנגלים קילקלו לו את ההדומנות.

מצרים

ישוב: „אל-ג'נא!“

מאויני תחנות הרדיו וקוראי העתונות בכל רחבי העולם עקבו אחרי ההתפוררות המהירה

דיות ביותר. בין היתר: הפרטים המלאים אודות הפלישה לאירופה, אשר הגרמנים, שלא העלו על דעתם כי הציר הבריטי הוא כה מסומטם (כפי שאכן היה) עד כדי שידע לשמור כך על מסמכיו, היו בטוחים כי נטמן להם פח, לא ניצלו את האינפורמציה שבידם. אם כי הולכיוד שיטשה קצת את העוב"רות הידועות, צרפה לכל המערבולת גם אשה יפה (דניאל דארייה), הסרט הוא סי"פור בלשי ממתח, מבנים ומשוחק בכשרון רב.

בין שחקני מבצע ציצרו יכול הצופה חד"העין להבחין בדמות מוכרת.

„האין השחקן המשחק את זיברט דומה מאד לאברהם שקלארש הישראלי?“ שאל צופה את חברו. „לא, זהו שקלארש עצמו.“

השחקן הצבר עמוקהקול וכבד-הגוף, חלם מאז ומתמיד לעשות חייל בחוף יארץ, ב"יחוד לאחר שחבריו למקצוע, הזקנים ממנו, דחו אותו פעמים אין מספר מבמותיהם, ב"ימים בהם שחקן צעיר נחשב בתיאטרון יארץ ישראלי לגרוע מפיגול, ביחוד שחקן שלא היה לו מבטא רוסי

שקלארש נוד בשנות המלחמה בלהקות צבאיות אנגליות, הופיע במספר מחזות באנגליה, יצא לסיבוב של הופעות יחיד באר"צות הברית, הצליח להיות הארצישראלי ה"ראשון אשר קיבל בהולכיוד תפקיד פחות או יותר של ממש. במבצע ציצרו הוא מופיע בכסמו הבמתי א. בן-אסתר.

משחקים אפורים הם אלה שממצי"אים שני ילדים צרפתיים בעת הכיבוש הגר"מני: סידור בית קברות מפואר לחיות בית, רמשים, שרצים. אולם משחק המוות שה"גדולים עסוקים בו ברצינות של זועה, אסו"רה בתכלית על הילדים — זער בן עשר, בן איכרים וילדה בת ארבע שאיבדה את הוריה בהפצצה אוירית. עמידתם העיקשת של הילדים על מה שגראית להם זכותם הטב"עית — ללמוד מהוריהם, יש בה סמליות עמוקה, עושה את הסרט לא רק אחד המ"שובחים שגורא השנה, אלא גם הוקעה נמ"רצת של המלחמה.

בקצרה

דון קאמילו. כומר קאתולי וראש"עיר קומוניסט מריבים ומחכים זה את זה. קומדיה משעשעת. משחק מצוין של פרנאנדל. מלון ס-הרה. קומדיה משעשעת אודות בעל בית-מלון בלוב המשנה את טעמו לפי הצבאות החזונים בסביבה. (תקופה: מל"חמת העולם השנייה). פיטר יוסטינוב, איכון דה קארולי.

העולם הזה
משחקים אסורים
מבצע ציצרו